

Temarapport fra Hvidvasksekretariatet

Handelsbaseret hvidvask

December 2022

POLITI

NSK | NATIONAL ENHED
FOR SÆRLIG KRIMINALITET

Temarapport om handelsbaseret hvidvask

FATF vurderer, at en stor del af udbyttet fra kriminelle aktiviteter på globalt plan hvidvaskes ved at krimielle aktører misbruger det internationale handelssystem, såkaldt handelsbaseret hvidvask. Det er samtidig en af de mest komplekse former for hvidvask, fordi det ofte sker gennem samarbejde med kriminelle aktører, der gemmer sig bag virksomhedskonstruktioner i flere lande. Da Danmark er en lille og åben økonomi med en stor international handelsvolumen, vurderer Hvidvasksekretariatet, at risikoen for, at kriminelle aktører misbruger det danske handelssystemer til at hvidvaske penge, er høj.

Definitionen på handelsbaseret hvidvask

FATFs definition på handelsbaseret hvidvask:

"The process of disguising the proceeds of crime and moving value through the use of trade transactions in an attempt to legitimise their illegal origin or finance their activities" (FATF 2020a: 11).

Kriminelle aktører misbruger virksomhedsstrukturer og det internationale handelssystem til at begå kriminalitet og til at flytte penge. I forhold til hvidvask er det væsentligt at skelne mellem *handelsrelateret kriminalitet* (trade-related predicate offences) og *handelsbaseret hvidvask* (trade-based money laundering).

Mens handelsrelateret kriminalitet, som fx smugling, handler om at flytte varer illegalt, så handler handelsbaseret hvidvask alene om at *flytte værdier*, hvor handel med varer og services er en metode til det (FATF 2020a: 11-12). Ved brug af handel kan kriminelle aktører flytte store værdier på en måde, der er vanskeligere for myndigheder og underretningspligtige, herunder banker, revisorer og andre, at opdage, fordi handlerne blandes med legitime forretninger i store handels- og transaktionsvolumener.

Handelsbaseret hvidvask handler ofte om misbrug af internationale handelsstrukturer. I Danmark kan faktura-fabrikker udgøre eksempler på handelsbaseret hvidvask, der dog primært foregår i Danmark, indtil en del af pengene overføres til konti i udlandet.

Begrebet *servicebaseret hvidvask* handler om udnyttelse af handel med services fx konsulentbistand. Servicebaseret hvidvask kompliceres af, at der ikke handles med fysiske varer, som normalt vil være ledsaget af import- eller eksportdata.

For læsevenlighedsens skyld samler vi i denne temarapport handelsbaseret- og servicebaseret hvidvask under betegnelsen *handelsbaseret hvidvask*.

Handelsmarkedets dynamik, de mange forskellige varer og services, der kan anvendes til hvidvask, involvering af mange aktører på tværs af jurisdiktioner og tempoet i betalingerne betyder, at FATF vurderer, at handelsbaseret hvidvask udgør en betydelig risiko (FATF 2020a: 7). Hertil kommer, at handelsbaseret hvidvask risikerer at falde mellem stolene hos både de underretningspligtige og myndighederne, fordi adskillelsen mellem varer og finansielle transaktioner, som kontrolleres af henholdsvis toldmyndighederne og bankerne, gør det vanskeligere at opdage. Det kræver ofte tæt koordinering af oplysninger at identificere handelsbaseret hvidvask.

Metoder til handelsbaseret hvidvask

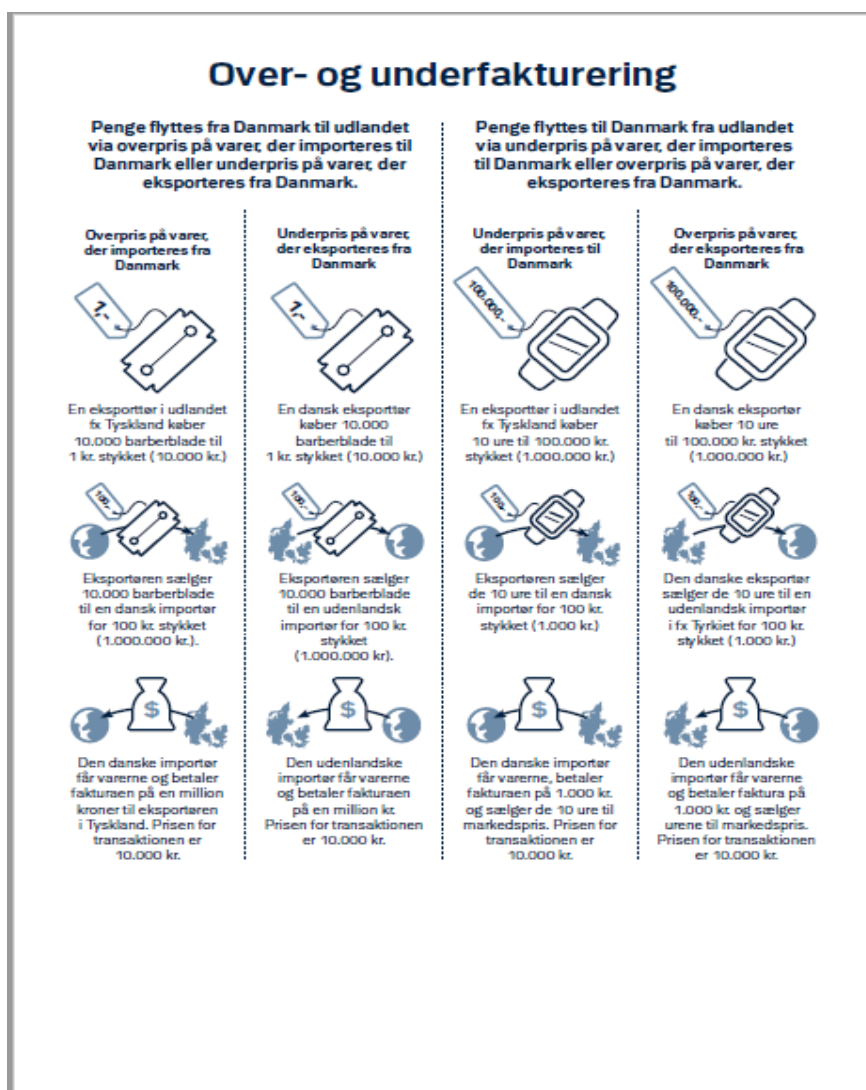
Nogle af de metoder, de kriminelle anvender til handelsbaseret hvidvask, er:

- *Over- og underfakturering af varer*, hvor der bevidst angives forkerte priser på varer eller services for herigennem at flytte ulovlige midler fra én aktør til en anden.
- *Over- og underdrivelse af handelsvolumener*, hvor der angives *urigtige* mængder eller vægt af varer, eller såkaldte *fantomhandler*, altså handler, der aldrig finder sted.

- Falsk opgivelse af varer, hvor der i fx tolddokumenter eller faktura angives én type varer, men sendes en anden – eller der slet ikke sendes nogen varer.
- Genbrug af fakturaer.

(FATF 2020a: 26-27)

Af disse metoder er over- og underfakturering én af de ældste og formentlig også den mest anvendte. Det centrale ved denne metode er at angive forkerte priser på varer eller services på fakturaen (misinvoicing) for derved at kunne flytte penge via handelstransaktioner. I denne sammenhæng er importør og eksportør med-sammensvorne eller handler på vegne af den samme bagmand. *Misinvoicing* er ikke selvstændigt kriminaliseret i Danmark.

Eksemplerne er angivet med inspiration fra John S. Zdanowicz (Zdanowicz 2009).

Handelsbaseret hvidvask er tæt forbundet med skattekriminalitet, fordi svindel med angivelser på faktura også påvirker de værdier, der skal betales skatter og afgifter af.

Udnyttelsen af såkaldte dækselskaber, hvis formål er at gennemføre transaktioner uden en reel handel bag, er en central del af forskellige former for hvidvask, herunder handelsbaseret hvidvask. Men handelsbaseret

hvidvask kan også foregå via legitime virksomheder, såkaldte frontelskaber, hvor de legitime dele af forretningen bidrager til at sløre aktiviteterne, som gemmer sig i mængden af legale handler. I flere af de sager om fakturafabrikker, der har været i Danmark, er der indgået reelle selskaber eller anvendt skuffeselskaber, som har været oprettet gennem længere tid og ligget stille. Disse selskaber er så blevet genaktiveret for at indgå i hvidvaskkonstruktionen.

FATF definerer en række strukturelle risikoindikatorer, som kan pege på mulig hvidvask via handelssystemet, fx usædvanlige og ulogiske selskabskonstruktioner, virksomheder på masse-registreringsadresser fx kontorhoteller eller postboks-adresser, usædvanlige lokaliteter i forhold til branchen, manglende onlinetilstedeværelse, mistanke om stråmænd og stedfortrædere uden kompetencer eller erfaring, uoverensstemmelser mellem antal ansatte og aktiviteter i virksomheden, manglende overholdelse af virksomhedens forpligtelser som fx betaling af skat og moms og indlevering af regnskaber (FATF 2021c: 3).

For at kunne flytte de ulovlige midler via handelsbaseret hvidvask skal midlerne ofte ind i det finansielle system. Hvis der er tale om fx skatte- og momskriminalitet, er de ulovlige midler allerede i systemet. Er der tale om kontanter fra fx salg af narkotika, kan de fx integreres gennem kontantindsættelser i banker eller andre pengeoverførselsvirksomheder eller via misbrug af kontantbaserede brancher, hvor ulovlige midler blandes med lovlig indtægt. Når pengene er sat ind, kan faktura for handlerne betales, og værdierne overføres mellem de kriminelle aktører. Det kan også være ulovlige midler, der integreres via køb af varer og services gennem tredjepartsbetalinger, hvor en tredjepart i eksempelvis en jurisdiktion med lempeligere hvidvaskregler eller lempeligere regler for dokumentation af reelle ejerforhold betaler for varer, der sendes til en anden køber (FATF 2020a: 28-32).

Selvom de førnævnte metoder inden for handelsbaseret hvidvask her fremstilles enkeltvis, kan kriminelle aktører i praksis gøre brug af flere teknikker på samme tid på tværs af hundredevis af virksomheder fordelt i flere lande. Det komplicerer transaktionskæden yderligere og gør det vanskeligere for de underretningspligtige og myndigheder at opdage. Det gør handelsbaseret hvidvask til den måske mest komplekse form for hvidvask (World Customs & Egmont 2020: 18).

Betalingsmetoder for internationale handelstransaktioner kan sløre hvidvask

Én af årsagerne til, at det kan være vanskeligt at opdage særligt handelsbaseret hvidvask er, at betalingstransaktionerne ofte foregår forskudt af handelstransaktionerne. Samtidig har de aktører, der monitorer henholdsvis betalinger (fx banker eller andre pengeoverførselsvirksomheder) og varehandlen (fx Toldstyrelsen), ikke umiddelbart adgang til alle relevante oplysninger, der kan afsløre mistænkelig adfærd. FATF peger på, at afregning af handelsaktiviteter med *open-accounts* og *reburs* kan udgøre en risiko for handelsbaseret hvidvask. Wolfsberg Group estimerer, at cirka 80 pct. af den internationale handel, som behandles af pengeinstitutterne, er *open-account* handel (FATF 2020a: 13).

Open-account

En open-account transaktion er et salg, hvor varerne sendes og leveres, *før* betalingen gennemføres. Betalingen gennemføres typisk inden for 90 dage efter modtagelse af varen eller tjenesten - afhængig af kreditaftalen mellem sælger og køber - og den sker direkte mellem sælger og købers konti. Open-accounts er en grundlæggende del af den internationale handelsstruktur, fordi den sikrer likviditet og fleksibilitet. Men den kan også udnyttes til at sløre forbindelser mellem forsendelser og transaktioner. Pengeinstitutterne har nemlig begrænset mulighed for indblik i den handel, betalingen handler om, fordi der kun stilles begrænsede dokumentationskrav i forbindelse med open account-handler, og de har dermed vanskeligere ved at følge forsendelser og transaktionerne, som sker forskudt (FATF 2020a: 13).

Remburs

Remburs er en metode, hvor sælgeren, ofte en eksportør, anmoder om betaling ved at fremsende eksportdokumenter for de handlede varer til sin bank. Dernæst videresender banken dokumenterne til køberens bank, ofte en importør, som derefter overfører midlerne til sælgerens bank, der slutteligt overfører midlerne til sælgeren. Bankerne er således en del af handlen, men de verificerer ikke nødvendigvis de involverede dokumenter. Hertil kommer, at dokumenterne i forbindelse med international varehandel ikke altid er standardiseret, og det øger risikoen for ikke at opdage hvidvask. Men selvom der ikke er et standardiseret format for handelsdokumenter, er der nogle standardoplysninger, som skal fremgå, blandt andet oplysninger om de parter, der er involveret i en given transaktion, de transporterede varer samt den harmoniserede vares beskrivelse og kodningssystem. Et handelsdokument kan endvidere indeholde en erklæring, der bekræfter, at dokumentet ikke er falskt (FATF 2020a: 13-14).

FATF peger på, at visse træk ved dokumenterne hurtigt kan afsløre, om der er tale om fiktive eller falske dokumenter, fx anvendelse af en personlig e-mail (FATF 2020a: 14). De kriminelle aktører bliver dog fortsat dygtigere til at forfalske dokumenter. Øvrige risikoindikatorer for handelstransaktioner kan være sene ændringer i betalingsforpligtelserne, usædvanlige aktiviteter på erhvervskonto, der ikke stemmer overens med det forventede i forhold til kundekendskabsprocedurer, branche eller levetiden for virksomheden og tredjepartsbetalinger fra virksomheder, der ikke umiddelbart har relation til branchen (FATF 2021c: 6).

Produkter og virksomhedstyper, der benyttes til handelsbaseret hvidvask

FATF peger på en række produkter, som ofte bliver brugt i forbindelse med handelsbaseret hvidvask. Det gælder fx ædelsten og guld, autodele og biler, landbrugsprodukter og fødevarer, tekstiler og genbrugstøj og transportable elektronikprodukter (FATF 2020a: 21 ff). Fælles for disse produkter er, at de udgør varer med bred prismargin, der kan gøre det vanskeligere for fx toldmyndighederne eller pengeinstitutterne at vurdere, om prisen er den rette eller mistænkelig lav eller høj, og at de købes og sælges på tværs af lande (FATF 2020a: 20). Det gør det lettere at angive forkert værdi eller forskellig værdi i import og eksportlandet.

Ligesom der er produktkategorier, der udgør en særlig risiko for at blive udnyttet til hvidvask, er der også en række forskellige typer af virksomheder, som er i risiko for at blive udnyttet. FATF oplyser, at små og mellemstore virksomheder indgik i flere af de sager, de har undersøgt, om handelsbaseret hvidvask, men der er også efterforskninger, der involverer store multinationale selskaber (FATF 2020a: 24).

De fleste virksomheder kan bruges til handelsbaseret hvidvask. FATF har opstillet nogle risikoindikatorer i forhold til handelsaktiviteter, som kan pege på, at der foregår hvidvask. Det er fx atypiske handelsaktiviteter i forhold til branchen, transaktions- og shippingmønstre, der er usædvanlige i forhold til praksis, ulogisk anvendelse af finansielle produkter samt nye virksomheder på markeder, der er svære at få adgang til (FATF 2021c: 4). Handelsdokumenter kan også pege i den retning, fx hvis der er inkonsistens i kontrakter og fakturaer, hvis dokumenterne er usædvanlige for praksis i markedet, hvis handelsdokumenter mangler eller indeholder mangelfuld eller urigtige oplysninger, eller hvis der er uoverensstemmelse mellem eksporterklæringer og tilførsler fra udenlandske banker (FATF 2021c: 5).

Omfanget af handelsbaseret hvidvask

FATF vurderer, at en stor del af udbyttet fra kriminelle aktiviteter på globalt plan hvidvaskes ved at kriminelle aktører misbruger det internationale handelssystem, blandt andet fordi aktørerne kan gemme sig i de store handelsmængder og mange transaktioner. Den globale handel med varer og tjenester udgjorde i 2020 i alt 22.000 milliarder dollars (WTO 2022: 11).

Ligesom det er vanskeligt at vurdere omfanget af hvidvask generelt, er det vanskeligt at estimere omfanget af handelsbaseret hvidvask. Én af de måder, omfanget er søgt opgjort på ved tidligere undersøgelser, er ved at beregne værdigaps mellem lande, altså forskellen i den værdi eksportøren i landet har anført, og den værdi importøren i det andet land har anført. I undersøgelserne er det derfor metoden *over- og underfakturering af varer*, der er temaet. Der kan være flere grunde til, at over- og underfakturere, herunder skattesvig, men også de penge skal hvidvaskes.

Den amerikanske tænketank Global Financial Integrity (GFI) udgav i 2021 en rapport, der estimerede, at værdigaps i handel mellem 134 udviklede lande og 36 avancerede økonomier alene i 2018 udgjorde 835 milliarder dollars, svarende til 5.427 milliarder kroner. Det tal har været stigende i perioden 2009-2018 (Global Financial Integrity 2021: 5). Værdigaps er særligt store i handlen mellem udviklede lande og Kina, men også Polen, Tyrkiet og Ungarn er på top-10-listen over lande med de største gaps.

Samme type opgørelse skrev professor John S. Zdanowich om i 2009 (Zdanowich 2009). Her refererede han forskellige undersøgelser af handelsdata og metoder til identifikation af værdigaps mellem USA og andre nationer. På baggrund af værdigaps blev der udarbejdet forskellige profilerings teknikker, blandt andet risikoprofilering af lande og produkter, hvorigennem der sandsynligvis blev flyttet midler ud af USA via handelssystemet gennem unormale prisfastsættelser. En opgørelse viste blandt andet, at USA i perioden 1993-95 importerede kassettebåndafspillere fra Danmark, der blev faktureret til 17.314,25 dollars per styk (Zdanowich 2009: 8). På baggrund af handelsdata fra 2004 viser opgørelsen, at den totale mængde af penge, der blev flyttet fra USA til Danmark via under- og overfakturering, udgjorde i alt 1,9 milliarder dollars, svarende til mere end 12 milliarder kroner. I det beregnede risikoindeks for 2004 blev Danmark rangeret som nummer otte (Zdanowich 2009: 18).

I en dansk sag om organiseret hvidvask blev syv mænd i juni 2021 idømt samlet mere end 27 års fængsel for organiseret hvidvask af mere end 200 millioner kroner. De dømte var involveret i udstedelse af fiktive fakturaer for levering af arbejdskraft, varer eller ydelser til flere hundrede danske virksomheder, således at virksomhederne kunne anvende fakturaerne til at hvidvaske penge. To af de dømte var direktører i virksomheder, der udstedte de fiktive fakturaer, og har tilsammen sendt et trecifret millionbeløb til udlandet. De agerede dermed ikke kun stråmandsdirektører, men deltog aktivt i, at pengene blev hvidvasket. Kilde: Anklagemyndigheden 2021.

Hvidvasksekretariatet er ikke bekendt med analyser af omfanget af handelsbaseret hvidvask i Danmark, og det er ikke muligt for Hvidvasksekretariatet på baggrund af de data, der er tilgængelige for sekretariatet, at opgøre omfanget af handelsbaseret hvidvask herhjemme. Der er dog strukturer i vores samfund, der gør os sårbare over for misbrug af handelssystemet til hvidvask. I Danmark er der et stort fokus på hvidvask i den finansielle sektor, og det kan få kriminelle aktører til at vælge at hvidvaske deres penge ad anden vej, fx gennem udnyttelse af det internationale handelssystem. Hertil kommer, at Danmark er en lille og åben økonomi med en stor international handelsvolumen, som er afhængig af samhandel med udlandet og er fuldt integreret i det internationale finansielle system. Vores medlemskab af EU betyder adgang til det indre marked, der sikrer fri bevægelighed for varer, tjenester, kapital og arbejdskraft. I 2021 var det danske bruttonationalprodukt på 2.504 milliarder kroner. Vi importerede varer og tjenester for 1.315 milliarder og eksporterede for 1.494 milliarder kroner (Finansministeriet 2022: 211). En stor del af Danmarks internationale handel sker via containere til og fra danske havne. 90 pct. af dansk import og eksport går gennem havnene, heraf håndteres to tredjedele fra Aarhus Havn, svarende til mere end 700.000 TEU (20-fodscontainere) årligt eller mere end ti millioner tons gods om året (Stiften 2022).

FATF vurderer, at handelsbaseret hvidvask udgør en stor risiko, fordi mængden af værdier, der flyttes, er stor, det involverer aktører i flere jurisdiktioner, og de finansielle transaktioner sker hurtigt og kan være vanskelige at gennemskue. Hertil kommer, at såvel underretningspligtige som myndigheder kan have vanskeligt ved at forstå handelsbaseret hvidvask og derfor ikke er opmærksomme på det eller kun er opmærksomme på enkelte dele af processen (FATF 2020a: 37).

Få underretninger om handelsbaseret hvidvask i Danmark

Hvidvasksekretariatet modtager få underretninger om handelsbaseret hvidvask. I perioden 2018-2021 er der modtaget under 200 underretninger, hvor der i mistankegrundlaget er anført over- eller underfakturering, over- eller underdrivelse af handelsvolumen, falske opgivelser af varer, genbrug af fakturaer eller indikatorer som tredjepartsbetalinger. Underretninger om over- og underfakturering handler typisk om mistanke om overfakturering og dermed mistanke om svindel med priser mellem aktører i Danmark, fx et servicefirma, der overfakturerer en offentlig styrelse, eller mellem aktører i Danmark og i udlandet, hvor der er mistanke om overfakturering i forbindelse med korrupsion.

Hvidvasksekretariatet modtager få underretninger om mistanke om handelsbaseret hvidvask, der handler om import- og eksportvirksomheder. Der er domme for handelsbaseret hvidvask i Danmark, som typisk handler om fakturafabriker, men de involverer i begrænset omfang det internationale handelssystem og import- og eksportvirksomheder.

De få underretninger kan skyldes, at den form for hvidvask er vanskelig at få øje på for den enkelte underretningspligtige, fordi det at se mønstrene ofte kræver samstilling af informationer fra forskellige aktører, fx myndigheder, banker, revisorer og advokater, der undrer sig over salg af varer til særlige områder, rejseruter, unødige omladninger, mistænkelige virksomhedsstrukturer, uforklarlige tredjepartsbetalinger og atypiske og ineffektive distributionskæder.

Niveauet af underretninger om handelsbaseret hvidvask i Danmark adskiller sig ikke væsentligt fra andre lande. I USA udgør underretninger om handelsbaseret hvidvask 0,2 pct. af alle underretninger (World Economic Forum 2021).

Ser vi på underretninger om internationale transaktioner for at få en indikator på den hvidvask, der foregår over grænserne, så udgør de mellem 15-20 pct. af alle underretningerne sendt til Hvidvasksekretariatet i perioden 2018-2021. Selv hvis de alle sammen handlede om handelsbaseret hvidvask, ville andelen af underretninger relateret til handelsbaseret hvidvask ligge et godt stykke under det, man kunne forvente i forlængelse af FATF's risikovurdering af handelsbaseret hvidvask.

Andre aktører end de, der i dag er underretningspligtige, kan spille en vigtig rolle i identifikationen af handelsbaseret hvidvask. FATF nævner speditører og toldmæglere som aktører, der kan spille en vigtig rolle i identificeringen af handelsbaseret hvidvask. Speditører er eksperter i at klarlægge den mest effektive metode til at flytte varer og er kompetente i forhold til at behandle og forstå relevante handelsdokumenter. Tilsvarende arbejder toldmæglere, enten tilknyttede speditører eller uafhængige, med at facilitere godkendelsen af varer gennem toldprocesser og dermed sikre effektive processer ved import og eksport. Som i de fleste andre jurisdiktioner er speditører eller toldmæglere ikke underretningspligtige i Danmark, men de har adgang til vigtige oplysninger om handelsdata, som kan komplementere data fra bankerne og andre myndigheder, herunder toldmyndighederne.

Hvidvasksekretariatet modtager flere underretninger om tredjepartsbetalinger

Langt de fleste underretninger, som Hvidvasksekretariatet har modtaget inden for kategorierne under handelsbaseret hvidvask, er mistanke om hvidvask via tredjepartsbetalinger. Hvidvasksekretariatet ser i stigende grad eksempler på, at bankerne underretter om danske virksomheder, fordi bankerne ser et mønster, hvor virksomhedens fakturaer bliver betalt af andre selskaber end det selskab, der står på fakturaen. Det kan der være legitime grunde til, men i mange tilfælde har de betalende selskaber lille eller ingen relation til den virksomhed,

som fakturaen er udstedt til. Ofte er der heller ikke en umiddelbar relation til hverken branchen eller en geografisk relation.

Typisk har de underretningspligtige udfordringer med at afklare reelle ejerforhold, eller de har identificeret komplekse ejer-strukturer fordelt over flere lande, herunder skattelylande og andre højrisikolande. Der kan også være en mistanke om, at der anvendes front- og dækselskaber på adresser, der ikke afspejler reel virksomhedsdrift, fx postboksadresser.

Når banken spørger virksomheden, bankens kunde, om transaktionen, og hvorfor tredjepart har betalt for varer, der er faktureret til køberen af varerne, kan virksomheden ikke i tilstrækkelig grad redegøre for, hvorfor fakturaerne betales af en ikke-relateret tredjepart, det vil sige en anden end den virksomhed, som fakturaen er udstedt til. I den forbindelse kan den danske virksomhed være involveret i hvidvask, hvor virksomheden bevidst eller ubevidst bliver brugt til at overføre værdier mellem den, som fakturaen er udstedt til, og den, der betaler den. I nogle tilfælde kan ikke-relaterede tredjepartsbetalinger også være et tegn på sanktionsomgåelse.

Hvis eksempelvis en dansk virksomhed, der handler med maskiner, får en ordre fra et schweizisk importfirma, og fakturaen betales af fire forskellige virksomheder i Asien, der ifølge virksomhedsregistre er beskæftiget med ejendomsadministration, er der en risiko for, at den danske virksomhed indgår som et led i et større hvidvask-kompleks.

Risikoen for, at handelsstrukturer i Danmark misbruges til hvidvask er høj

Hvidvasksekretariatet vurderer, at kriminelle aktører anvender de metoder, der er beskrevet, og at truslen er høj. Hvidvasksekretariatet vurderer, at truslen er størst for kriminelle aktører, der driver fakturafabrikker, hvor der ikke sendes nogen varer eller aktører, der anvender over- og underfakturering og over- og underdrivelse af handelsvolumen i forbindelse med import og eksport. Det skyldes, at der kan hvidvaskes meget store beløb via fabrikkerne og på tværs af landegrænser, at metoderne er tilgængelige, og at internationale sager viser, at metoderne er flittigt brugt. Hertil kommer de få underretninger, som indikerer manglende opmærksomhed på det potentiale, metoderne har i relation til hvidvask i Danmark.

- Hvidvasksekretariatet vurderer, at det er meget sandsynligt, at kriminelle aktører anvender handelsbaseret hvidvask til hvidvask af ulovlige midler. Risikoen for, at handelsstrukturer misbruges til hvidvask, er høj.

Toldstyrelsen og Hvidvasksekretariatet har indledt et tæt samarbejde med henblik på at forstærke indsatsen mod handelsbaseret hvidvask i Danmark. Samarbejdet handler blandt andet om at identificere produkter og brancher, der er særligt risikofyldte i en dansk kontekst samt en undersøgelse af, i hvilket omfang Toldstyrelsen kan levere data, der kan understøtte Hvidvasksekretariatets analyser af udbredelsen af handelsbaseret hvidvask, herunder omfanget af over- og underfakturering. Yderligere deltager Hvidvasksekretariatet i et internationalt projekt i regi af Egmont-gruppen om handelsbaseret hvidvask, der har til formål at identificere mønstre i de virksomhedsstrukturer, der indgår i handelsbaseret hvidvask på tværs af landegrænser.

Indikatorer på handelsbaseret hvidvask

Strukturelle risikoindikatorer

- En virksomheds struktur er usædvanlig kompleks og ulogisk, som fx involveringen af skuffeselskaber eller virksomheder registreret i højrisiko jurisdiktioner.
- En virksomhed er registreret eller har kontorer i en jurisdiktion med svag AML/CFT compliance.
- En virksomhed er registreret på en adresse, der sandsynligvis er en masseregistreringsadresse, fx høj-densitet beboelsesbygninger, postboksadresser, kommercielle bygninger eller industrikomplekser, specielt når der ikke refereres til en specifik lejlighed.
- En virksomheds aktivitet lader ikke til at være egnet til den oplyste adresse, fx uden en fornuftig forklaring benytter en virksomhed sig af beboelsesejendomme, hvor der ikke er plads til kommerciel eller industriel aktivitet.
- En virksomhed mangler en online tilstedeværelse eller dens online tilstedeværelse tyder på virksomhedsaktivitet, der er inkonsistent med den oplyste branche, fx indeholder virksomhedens hjemmeside standardtekster taget fra andre hjemmesider eller hjemmesiden vidner om en manglende forståelse for et bestemt produkt eller den industri, hvor virksomheden har sit erhverv.
- En virksomhed har en påfaldende mangel af typiske virksomhedsaktiviteter, fx den mangler regelmæssige lønningstransaktioner, der afspejler det oplyste antal ansatte, transaktioner vedrørende driftsudgifter, skatteindbetalinger.
- Ejerne eller den øverste ledelse af en virksomhed lader til at være stedfortrædere, hvis funktion er at sløre de faktiske reelle ejere, fx mangler de erfaring i virksomhedsledelse eller mangler viden om de nærmere omstændigheder omkring handleerne, eller de leder flere virksomheder.
- En virksomhed, dens ejere eller dens øverste ledelse optræder i negativ medieomtale, fx forhenværende hvidvaskssager, bedrageri, skatteunddragelse, andre kriminelle aktiviteter, eller igangværende eller tidligere efterforskninger eller domme.
- En virksomhed har et minimalt antal af arbejdende ansatte, som er inkonsistent med omfanget af forhandlede varer.
- Virksomhedens navn lader til at være en kopi af navnet på et velkendt selskab eller er meget lig det, potentielt i et forsøg på at fremstå som værende en del af selskabet, på trods af at det reelt ikke er forbundet til det.
- Virksomheden har uforklarlige perioder uden aktivitet.
- En virksomhed opfylder ikke normale virksomhedsforpligtelser, som fx at foretage momsindberetninger.

Risikoindikatorer i forhold til handelsaktiviteter

- Handelsaktiviteten er inkonsistent med den branche, som de involverede virksomheder, har oplyst, fx en bilforhandler eksporterer tøj eller en forhandler af ædelmetaller importerer fisk og skaldyr.
- En virksomhed foretager komplekse handelsaftaler, hvor adskillige tredjepartsmellemænd, der er i uoverensstemmende brancher, er involveret.
- En virksomhed beskæftiger sig med handels- og forsendelsesruter eller –metoder, der er inkonsistente med standard virksomhedspraksis.
- En virksomhed tager brug af ukonventionelle eller overdreven kompleks brug af finansielle produkter, fx brugen af rembursen i usædvanligt lange eller hyppige perioder uden nogen tydelig grund, blanding af forskellige typer af "Trade Finance"-produkter i forskellige segmenter af handelstransaktioner.
- En virksomhed fremviser konsistent urimeligt små profitmarginer, fx importeres engrosvarer ved eller over markedsværdi, eller varer videresælges ved den samme eller lavere købspris.
- En virksomhed køber handelsvarer, angiveligt på egen regning, men købene overgår betydeligt virksomhedens økonomiske formåen, fx er handlerne finansieret gennem en pludselig tilstrømning af kontantindbetalinger eller tredjepartsoverførsler til virksomhedens konti.
- En nyligt dannet eller nyligt genaktiveret virksomhed beskæftiger sig med handelsaktivitet, der har et stort omfang og værdi, fx en ukendt virksomhed dukker pludselig op og beskæftiger sig med handelsaktiviteter i sektorer, hvor det er svært at komme ind på markedet.

Risikoindikatorer i forhold til handelsdokumenter

- Uoverensstemmelser på tværs af kontrakter, fakturaer eller andre handelsdokumenter, fx modsigelser mellem navnet på den eksporterende virksomhed og navnet på modtageren af betalingen; forskellige priser på fakturaer og de underliggende kontrakter; eller uoverensstemmelser mellem kvantitet, kvalitet, omfang, eller værdien af de faktiske handelsvarer og deres beskrivelser.
- Kontrakter, fakturaer, og andre handelsdokumenter anfører ydelser eller priser, der ikke er på linje med kommercielle faktorer, eller er inkonsistente med markedspriser, eller betydeligt varierer fra tidligere sammenlignelige handler.
- Kontrakter, fakturaer, eller andre handelsdokumenter har vage beskrivelser af de handlede varer, fx er genstanden for kontrakten kun beskrevet generisk eller ukonkret.
- De handels- eller tolldokumenter, der understøtter en handel, mangler, ser ud til at være forfalskninger, indeholder falsk eller misvisende information, er en genindsendelse af tidligere afviste dokumenter, eller er ofte modificeret eller ændret.
- Kontrakter, der understøtter komplekse eller regelmæssige handler, virker til at være usædvanligt simple, fx følger de en "standard kontrakt"-struktur, der er tilgængelig på internettet.
- Værdien af en virksomheds registrerede importvarer udviser signifikante uoverensstemmelser med omfanget af virksomhedens udenlandske bankoverførsler for importvarer. Omvendt viser værdien af de registrerede eksportvarer en signifikant uoverensstemmelse med indgående udenlandske bankoverførsler.

- Handelsvarer, der er importeret til et land inden for rammerne af midlertidig import og aktiv forædling, er efterfølgende eksporteret med forfalskede dokumenter.
- Forsendelser af handelsvarer er ført gennem en række jurisdiktioner uden et økonomisk eller kommercielt grundlag.

Risikoindikatorer i forhold til transaktioner

- En virksomhed foretager mange sene ændringer i betalingsaftalen for handlen, fx videresender virksomheden i sidste øjeblik betalingen til en tidligere ukendt virksomhed, eller virksomheden anmoder om ændringer i den planlagte indbetalingsdato eller beløbsstørrelse.
- En konto viser et uventet højt antal eller størrelse af handler, der er inkonsistent med den virksomhedsaktivitet, som klienten har indberettet.
- En virksomheds konto ser ud til at være en gennemstrøms- eller transitkonto med hurtigbevægende handler af højt omfang og små "sidst-på-dagen"-balancer uden tydelige virksomhedsårsager. Dette inkluderer: - En konto viser hyppige indbetalinger i kontanter, som efterfølgende er overført til personer eller virksomheder i frihandelszoner eller offshore jurisdiktioner, der ikke har et forretningsforbindelse til kontoholderen. – Indgående overførsler til en forretningsrelateret konto er delt og videresendt til flere konti, der har få eller ingen forbindelser til kommerciel aktivitet.
- Indbetalingen for importerede handelsvarer er foretaget af en anden virksomhed end varemottageren uden nogen klare økonomiske grunde hertil, fx af en skuffe- eller stråmandsvirksomhed, der ikke er involveret i handlen.
- Kontantindbetalinger eller andre transaktioner, der er foretaget af en virksomhed, er konsekvent lige under underretningsgrænsen.
- En virksomheds handelsaktivitet stiger hurtigt og signifikant i omfang, men er stillestående efter en kort tidsperiode.
- Indbetalinger er sendt eller modtaget i store runde summer i forbindelse med handel i sektorer, hvor dette er anset for usædvanligt.
- Indbetalinger føres i en cirkel – midler er sendt ud fra et land og bliver modtaget igen i det samme land efter at have passeret ét eller flere lande.

Kilder

FATF & Egmont Group (2020a). *Trade-based Money Laundering: Trends and Developments*, FATF, Paris, France. <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/content/Trade-Based-Money-Laundering-Trends-and-Developments.pdf> (hentet den 5. maj 2021)

FATF (2020b). *Trade Based Money Laundering Private Sector*. <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/Handout-Trade-Based-Money-Laundering-Private-Sector.pdf> (hentet den 5. maj 2021)

FATF (2021c). *Trade Based Money Laundering Risk Indicators*. <https://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/trade-based-money-laundering-indicators.html> (hentet den 5. maj 2021).

Finansministeriet (2022). *Økonomisk redegørelse august*. https://fm.dk/media/26276/oekonomisk-redegørelse-august-2022_web.pdf (hentet den 3. september 2022).

Global Financial Integrity (2021). *Trade-Related Illicit Financial Flows in 134 developing countries 2009-2018*. <https://secureservercdn.net/50.62.198.97/34n.8bd.myftpupload.com/wp-content/uploads/2021/12/IFFs-Report-2021.pdf?time=1653129723> (hentet den 21. maj 2022).

Stiften (2022). *Aarhus Havn eksploderer i vækst: Omsætning fordoblet på 5 år*. <https://stiften.dk/artikel/aarhus-havn-eksploderer-i-v%C3%A6kst-oms%C3%A6tning-fordoblet-p%C3%A5-5-%C3%A5r> (hentet den 3. februar 2022).

World Customs & Egmont Group (2020). *Customs – FIU Cooperation Handbook*. http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/enforcement-and-compliance/report/wco_fiu_handbook_sanitised-public-version_wco_en.pdf?la=en (hentet den 19. maj 2022).

World Economic Forum (2021). *How trade-based money laundering works and its impact on world finances*. <https://www.weforum.org/agenda/2021/06/trade-based-money-laundering/>. Udgivet 14. juni 2021 (hentet den 19. maj 2022).

WTO (2022). *World Trade Statistical Review 2021*. https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2021_e/wts2021_e.pdf (hentet den 16. maj 2022).

Zdanowich, John S. (2009). *Trade-Based Money Laundering and Terrorist Financing*. Review of Law and Economics. Florida International University. <https://ag-pssg-sharedservices-ex.objectstore.gov.bc.ca/ag-pssg-cc-exh-prod-bkt-ex/361%20-%203%20Zdanowicz%20Article%20Trade%20Based%20Money%20Laundering.pdf> (hentet den 4. marts 2021)